

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

Стручно веће: СРПСКОГ ЈЕЗИКА

Образовни профил: ЧЕТВОРОГОДИШЊЕ ОБРАЗОВАЊЕ

Предмет: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Разред: ДРУГИ

Како би се омогућила ефикасност учења, наставник се руководи следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцене сау тврђеним, јавним и прецизним критеријумима оцењивања;
- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања: избор одговарајућих и примена различитих метода и техника оцењивања како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;
- 4) редовност и благовременост оцењивања, обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења и ефекат оцене на даљи процес учења;
- 5) оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу;
- 6) уважавање индивидуалних разлика, образовних потреба, узраста, претходних постигнућа ученика.

Праћење развоја и напредовања ученика у достизању исхода и стандарда постигнућа, као и напредовање у развијању компетенција у току школске године обавља се формативним и сумативним оцењивањем.

Формативно оцењивање јесте редовно и планско прикупљање релевантних података о напредовању ученика, постизању прописаних исхода и циљева и постигнутом степену развоја компетенција ученика. Саставни је део процеса наставе и учења и садржи повратну информацију наставнику за даље креирање процеса учења и препоруке ученику за даље напредовање и евидентира се у педагошкој документацији наставника.

На основу података прикупљених формативним оцењивањем могу се извести оцене које се уносе у књигу евиденције о образовно-васпитном раду.

Сумативно оцењивање јесте вредновање постигнућа ученика на крају програмске целине, модула или за класификациони период из предмета и владања. Оцене добијене сумативним оцењивањем су, по правилу, бројчане и уносе се у дневник рада, а могу бити унете и у педагошку документацију.

Формативно и сумативно оцењивање део су јединственог процеса оцењивања заснованог на унапред утврђеним критеријумима.

Оцењивање се остварује применом различитих метода и техника, које наставник бира у складу с критеријумима оцењивања и прилагођава потребама и развојним специфичностима ученика.

Постигнућа ученика оцењују се и на основу активности и резултата рада, као што су:

- 1) излагање и представљање (уметнички наступи, спортске активности, изложбе радова, резултати истраживања, извештаји, учешће у дебати и дискусији, дизајнерска решења, практични радови, учешће на такмичењима и смотрема и др.);
- 2) продукти рада (модел, макете, постери, графички радови, цртежи, есеји, домаћизадаци, презентације и др.);

- 3) учешће и ангажовање у различитим облицима групног рада и на пројектима, укључујући и интердисциплинарне пројекте;
 4) учешће у активностима самовредновања и вршњачког вредновања;
 5) збирка одабраних ученикових радова – портфолио и др.

Критеријуми оцењивања морају бити усклађени на нивоу стручног већа у оквиру истог и/или сродних предмета и усвојени на педагошком колегијуму. Оцењивање из истог предмета у једној школи изводи се на основу истих или упоредивих критеријума и инструмената оцењивања.

Наставна тема/ модул	Исходи модула	Оцена 5	Оцена 4	Оцена 3	Оцена 2	Технике вредновања
ЈЕЗИК	Ученик може да разликује врсте и подврсте речи у типичним примерима; зна да одреди вредности граматичких категорија код именских речи и глагола (у типичним примерима одређује вредности морфолошких и класификационих категорија именских речи и глагола). Разуме граматичке и семантичке критеријуме поделе на врсте речи. Ученик препознаје просту реч и твореницу, као и реч насталу извођењем, слагањем, комбинованом творбом и претварањем. Разликује врсте и подврсте речи у мање типичним примерима. Уме	Има шира знања о врстама и подврстама речи, уме да одреди облик променљиве речи и да употреби реч у задатом облику; познаје појам морфеме; дели реч на творбене морфеме у једноставнијим случајевима и именује те морфеме; познаје основне начине грађења речи примењује	Има богат и разнолик лексички фонд (укључујући и интелектуалну и интернационалну лексику и познавање најфреквентнијих интернационалних префикса и суфикса). Тај фонд употребљава у складу с приликом; види језик као низ могућности које му служе да изрази индивидуално искуство и усмерен је ка богаћењу сопственог речника; познаје хипонимију, паронимију;	Познаје врсте и подврсте речи, примењује норму у вези с облицима речи у фреквентним случајевима (укључујући и гласовне промене у вези с облицима речи); издваја делове речи у вези с облицима речи (граматичка основа и наставак за облик) у једноставнијим случајевима; издваја делове речи у вези с грађењем речи (префикс, творбена основа, суфикс) у једноставнијим случајевима; препознаје основне	Разуме појам текста разликује делове текста (увод, главни део, завршетак); препознаје врсте текстова (облике дискурса); има основна знања из социolingвисти ке: познаје појмове једнојезичности и вишејезичности (и зна одговарајуће језичке прилике у Србији); разуме појам језичке	Дефинисане у годишњем глобалном плану рада наставника. <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивање м у педагошкој документацији, ученику се даје повратна информација, самовредновање ученика

	да одреди вредности морфолошких и класификационих категорија именских речи и глагола у сложенијим случајевима. Познаје извођење, слагање, комбиновану творбу и претварање	норму у вези с облицима речи у мање фреквентним случајевима Има детаљнија знања о морфологији у ужем смислу и творби речи у српском језику (дели реч на творбене морфеме у сложенијим случајевима и именује те морфеме).	разликује лексичке слојеве, познаје метонимију као лексички механизам .	начине грађења речи, примењује норму у вези с грађењем речи (укључујући и гласовне промене у вези с грађењем речи); примењује постојеће моделе при грађењу нових речи.	варијативности и препознаје основне варијетете.	Домаћи задатак Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученик у се даје повратна информација Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима На сваком часу, вођењем педагошке документаци
--	---	--	---	---	--	---

						је, повратна информација ученику, мотивација за даљи
КЊИЖЕВН ОСТ	Уочава и примерима аргументује основне поетичке, језичке, естетске и структурне особине књижевних дела из обавезне школске лектире. Препознаје основне поетичке особине књижевног дела (особине жанра, родови, врсте). Ученик уважава богатство стилских формација, праваца и школа приликом тумачења одређеног дела. Разуме однос ширег и ужег одређења појма књижевност, као и философске, културноисторијске, филолошке и друге разлоге у одређивању књижевних епоха и праваца. Прави разлику између уско омеђене периодизације књижевних праваца и	Самостално уочава и анализира проблеме у књижевном делу и уме да аргументује своје ставове на основу примарног текста. Самостално уочава проблеме које књижевно дело покреће. Аргументацију разумевања проблема наводи из примарног текста књижевног дела (однос међу јунацима, однос јунак – друштво, структура	Примењује знања о основним књижевноисторијским и поетичким одликама стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности. Елементе тематске и композиционе структуре дела, његов идејни свет и поруке ученик доводи у везу (пореди, сагледава, одређује, тумачи...) у контексту припадности дела или његовог аутора одређеном књижевноисторијском периоду или књижевностилској формацији. Разуме књижевно дело као естетску	Препознаје основне поетичке особине књижевног дела (особине жанра, родови, врсте), наративност, дескриптивност, особине карактера/јунака/лик ова, књижевну композицију, стилистичке елементе). Препознаје основне структурне и естетске особине књижевних текстова (знаковност текста, непроменљиве/променљиве константе књижевног дела, начин обликовања значења, информативност текста, основна естетичка мерила...). Наводи основне	Препознаје да је основна грађа књижевности језик, као и место неуметничке (језик, функционални стилови...) грађе у уметничком тексту. Користи препоручену секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) и доводи је у везу са књижевним текстовима предвиђеним програмом. На основу дела	Дефинисане у годишњем глобалном плану рада наставника. <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивањем у педагошку документацију, ученику се даје повратна информација, самовредновање ученика Домаћи задатак

епоха у српској и светској књижевности као што су нпр. барок, класицизам, сентиментализам, предромантизам, романтизам, реализам и оне периодизације која уважава и друге аспекте – философски (просвећеност), филолошки (рускословенско доба). Формирање читалачких навика, разумевање улоге читања у тумачењу књижевног дела. Компаративно проучавање матичне књижевности, као и схватање начина конституисања књижевног дела посредством читања – позиционира књижевно дело унутар ланца рецепције. Истовремено, читање употпуњује лично искуство, а читање као тумачење само је облик изграђивања језичког (разумевање језичког/знаковног обликовања света), литерарног (место	лирског субјекта, историјска, економска околност...), наводи делове књижевног дела битне за разумевање проблема. Активно користи препоручену и ширу, секундарну литературу (књижевноисторијску, критичку, аутопоетичку, теоријску) у тумачењу књижевноуметничких и књижевнонаучних дела предвиђених програмом.	творевину и културно-историјски документ (сведочанство и о једном времену, историјском периоду, културним и друштвеним достигнућима/догађајима). Схвата и интерпретира улогу и место читања и тумачења књижевности у формирању личног културног (националног, друштвеног) идентитета. Разуме да књижевност нуди један другачији поглед на друштво, историју, антрополошки карактер човека.	књижевноисторијске и поетичке одлике стилских епоха, праваца и формација у развоју српске и светске књижевности и повезује их са делима и писцима из обавезне лектире школског програма. На основу дела српске и светске књижевности формира читалачке навике и знања; схвата улогу читања у тумачењу књижевног дела и у изграђивању језичког, литерарног, културног и националног идентитета. Препознаје друштвене и културне особине и најважније историјско-друштвене промене различитих епоха и одговор књижевности на њих.	Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученик у се даје повратна информација Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима На сваком часу, вођењем педагошке документације, повратна информација
--	---	---	--	---

	књижевности у формирању људског идентитета), културног (књижевност као део уметничког и културног поља), националног (место књижевности у оквиру националне културе и историје) и општељудског идентитета (место књижевности у изградњи хуманог и (мулти)културног друштва).					а ученику, мотивација за даљи
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	Говори разговетно, поштујући правила књижевног језика; примењује књижевнојезичку акцентуацију или упоређује свој акценат са књижевним и труди се да је с њим усклади, течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика,	Изграђује свест о себи као читаоцу – развија читалачку ауторефлексију (разуме улогу читања у сопственом развоју; има развијену, критичку свест о својим читалачким способностима. Течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке	Излаже (у званичним ситуацијама, јавно и пред већим аудиторијумом) и пише о темама из области језика, књижевности и културе; има развијене говорничке (ораторске) вештине; претпоставља различите ставове аудиторијума и у складу с тим проблематизује поједине садржаје;	Критички промишља књижевни и неуметнички текст средње сложености Разликује објективну/веродост ојну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује (и то образлаже) да ли аутор неуметничког текста износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што тврди; процењује да ли је аутор текста	Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или слободна тема), покушава да јасно структурира казивање и повезује његове делове на одговарајући начин. Уз помоћ наставника разликује битно од небитног и држи се основне теме. Саставља	Дефинисане у годишњем глобалном плану рада наставника <u>Активност на часу</u> На сваком часу, током процеса учења, записивање м у педагошкој документацији, ученику се даје повратна

књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом (тј. говори течно, без замуцкивања, поштапалица, превеликих пауза и лажних почетака, осмишљавајући реченицу унапред) и одговарајућом основном терминологијом науке о језику и науке о књижевности, прилагођавајући приликама, ситуацији, саговорнику и теми вербална и невербална језичка средства (држање, мимику, гестикулацију); говори уз презентацију; има културу слушања туђег излагања; у стању је да с пажњом и разумевањем слуша излагање средње тежине (нпр. предавање) с темом из језика, књижевности и културе; приликом слушања неког излагања уме да хвата белешке. Говорећи и пишући о некој теми (из језика, књижевности или	текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове; у званичним ситуацијама говори о једноставнијим темама из области језика, књижевности и културе користећи се коректним језичким изразом. Процењује стилске поступке у књижевном и неуметничком тексту; пореди стилске поступке у два сложена текста (или више њих); тумачи њихову улогу у остваривању естетских и значењских одлика наведених	препознаје и анализира вербалну и невербалну реакцију саговорника односно аудиторијума и томе прилагођава свој говор; слушајући говорника, процењује садржину и форму његовог говора и начин говорења. Течно и разговетно чита наглас књижевне и неуметничке текстове; изражајно чита и казује лакше књижевноуметничке текстове. Разуме сложенији књижевни и неуметнички текст: препознаје његову сврху; проналази експлицитне и имплицитне информације; издваја информације	неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; препознаје говор мржње, дискриминације, бирократски језик, и има изграђен негативан став према њима; уме у једноставним примерима да понуди алтернативу бирократском језику. Препознаје структуру, различите елементе, стилске одлике (експресивност, сликовитост, метафоричност) књижевног и неуметничког текста; препознаје конотативно значење речи у датом контексту и разуме сврху конотативног значења у књижевном и неуметничком тексту; одређује	једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем. Уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела. Сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издваја његове важне или занимљиве делове. Резимира једноставнији књижевни и некњижевни текст.	информација, самовредновање ученика Домаћи задатак Ученик се оцењује на основу самосталног рада, ученик у се даје повратна информација Усмена провера Ученик се оцењује на основу познавања материје, ученику се даје повратна информација Присуство часовима
--	--	---	---	--	---

	слободна тема), има јасно казивање и повезује његове делове на одговарајући начин; разликује битно од небитног и држи се основне теме; саставља једноставнији говорени и писани текст користећи се описом, приповедањем и излагањем (експозицијом). Уме укратко да опише своја осећања и доживљај књижевног или другог уметничког дела; сажето препричава једноставнији књижевноуметнички текст и издаваја његове важне или занимљиве делове; резимира једноставнији књижевни и неуметнички текст. У расправи или размени мишљења на теме из књижевности, језика и културе уме у кратким цртама да изнесе и образложи идеју или став за који се залаже, говори одмерено, ослања се на аргументе, у стању је да чује туђе мишљење	врста текстова. Продубљено критички промишља сложенији текст. Издаваја доказну грађу на којој аутор аргументативно г текста заснива своје ставове и одређује средства којима их износи. Критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст: раздваја објективну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже	према задатом критеријуму; издаваја главне идеје; прати развој одређене идеје; пореди информације и идеје из двају или више текстова да би разумео одговарајући значењски или стилски аспект према задатом критеријуму; анализира и тумачи оне системе мотивације који се у књижевном делу јављају при обликовању (карактеризацији) ликова и изградњи догађаја (због бољег и потпунијег разумевања значења књижевног дела); тумачи (на нивоу разумевања) текстове ослањајући се на други текст/текстове.	значење непознате речи на основу контекста и творбеног модела; разуме значај читања за богаћење		На сваком часу, вођењем педагошке документације, повратна информациј а ученику, мотивација за даљи
--	---	--	---	--	--	---

	и да га узме у обзир приликом своје аргументације; пише једноставнији аргументативни текст на теме из књижевности, језика и културе. Користи оба писма, дајући предност ћирилици; примењује основна правописна правила у фреквентним примерима и уме да се служи школским издањем Правописа; у писању издваја делове текста, даје наслове и поднасловe, уме да цитира и парафразира; саставља матурски рад поштујући правила израде стручног рада (употребљава фусноте и саставља садржај и библиографију); саставља писмо; зна да попуни различите формуларе и обрасце. Има способност и навику да у различите сврхе (информисање, учење, лични развој, естетски доживљај, забава...) чита текстове средње тежине	своју процену; разликује експлицитне и имплицитне ауторове ставове и аргументовано вреднује.	Критички промишља сложенији књижевни и неуметнички текст: раздваја објективну чињеницу од ауторове интерпретације; процењује да ли је аутор текста неутралан или ангажован односно пристрастан, и образлаже своју процену; разликује експлицитне и имплицитне ауторове ставове; аргументовано вреднује да ли аутор сложенијег експозитивног или аргументативног текста погодног за обраду градива из језика и књижевности износи све потребне информације и да ли даје довољне и веродостојне доказе за то што			
--	---	---	---	--	--	--

	(књижевноуметничке текстове, стручне и научнопопуларне текстове из области науке о језику и књижевности. Разуме књижевни и неуметнички текст средње сложености: препознаје њихову сврху, проналази експлицитне и имплицитне информације, издваја главне идеје текста. Прати развој одређене идеје у тексту; поређи основне информације и идеје из двају или више текстова.		тврди.			

Критеријум оцењивања за тест – процентуално (од 35 -40%)

Критеријум оцењивања петнаестоминутног теста

Удео активности у коначној оцени 50%